Integreringsplan
2019 - 2022

FÆRDER KOMMUNE
– med vind i seilene

INNHOLD

INNLEDNING 3

1. MÅL OG INNSATSOMRÅDER 5

INNSATSOMRÅDER MED MÅL, DELMÅL, HOVEDGREP/VEIVALG FOR Å LYKKES 6

1. Utdanning og kvalifisering 6

1a). Tidlig innsats - utdanningsløpet for barn og unge 7

1b). Kvalifisering og utdanning for voksne innvandrere 9

2 Arbeid 10

3 Hverdagsintegrering 10

4 Retten til å leve et fritt liv 14

2 KUNNSKAPSGRUNNLAG 15

1. Utdanning og kvalifisering 19

2 Arbeid 20

3 Hverdagsintegrering 21

4 Retten til å leve et fritt liv 22

SLUTTORD 22

KILDEHENVISNING 23

INNLEDNING

I forbindelse med etableringen av Færder kommune er det behov for en strategisk og helhetlig plan for integrering. Planen omhandler alle kommunens tjenester rettet mot flyktninger og innvandrere, både barn, unge, voksne og familier. Den er overordnet og er et styringsdokument. Den skal gi et overordnet perspektiv på kommunens utfordringer og status innenfor integreringsområdet. Den gir prioriteringer og retning for arbeidet med å bidra til god integrering og inkludering for alle i Færder kommune.

GOD OG RASK INTEGRERING

God og rask integrering forutsetter egnet bolig, barnehageplass til familier med små barn når de bosettes/bosetter seg, et godt skoletilbud for barn og unge, et forsvarlig helsetilbud, kvalifisering mot jobb og utdanning og deltakelse i kultur- og fritidsaktiviteter.

Dette igjen forutsetter at arbeidet integreres i alle tjenester og at samhandlingen systematiseres og struktureres både innen hvert tjenesteområde og på tvers av de ulike tjenesteområdene.

Planen skal synliggjøre hvordan Færder kommune legger til rette for en aktiv kvalifisering og bosettingspolitikk som bidrar til å styrke integrering og inkludering av flyktninger og innvandrere.

Dokumentet bygger på regjeringens integreringsstrategi 2019 – 2022 og gjeldende kommuneplan. Planen skal følges av de ulike tjenestenes kvalitets- og handlingsplaner. Her vil innsatsområdene beskrives nærmere gjennom tiltak og aktiviteter.

«Et helhetlig integreringstrykk må springe ut av samordnet innsats på tvers av sektorer og må samtidig involvere sivilsamfunnet. Samtidig må arbeidet forankres i kommunens planverk og handlingsplaner. Derfor er det viktig at integreringsarbeidet inngår som en del av det kommunale planarbeidet.» (NIBR 2017:5)

Integreringsplanen er forsøkt skrevet enkelt og kortfattet.

Planen er delt i to. Første del omhandler mål og innsatsområdenes hovedgrep. Andre del gir en oversikt over kunnskapsgrunnlaget for valg av hovedgrep.

Hovedgrepene som er valgt tar utgangspunkt i regjeringens integreringsstrategi 2019 – 2022 og samfunnsmål, delmål og veivalg i kommuneplanens samfunnsdel innenfor området.

Planen er gjeldene fra 1.1.2019 – 31.12.2022.

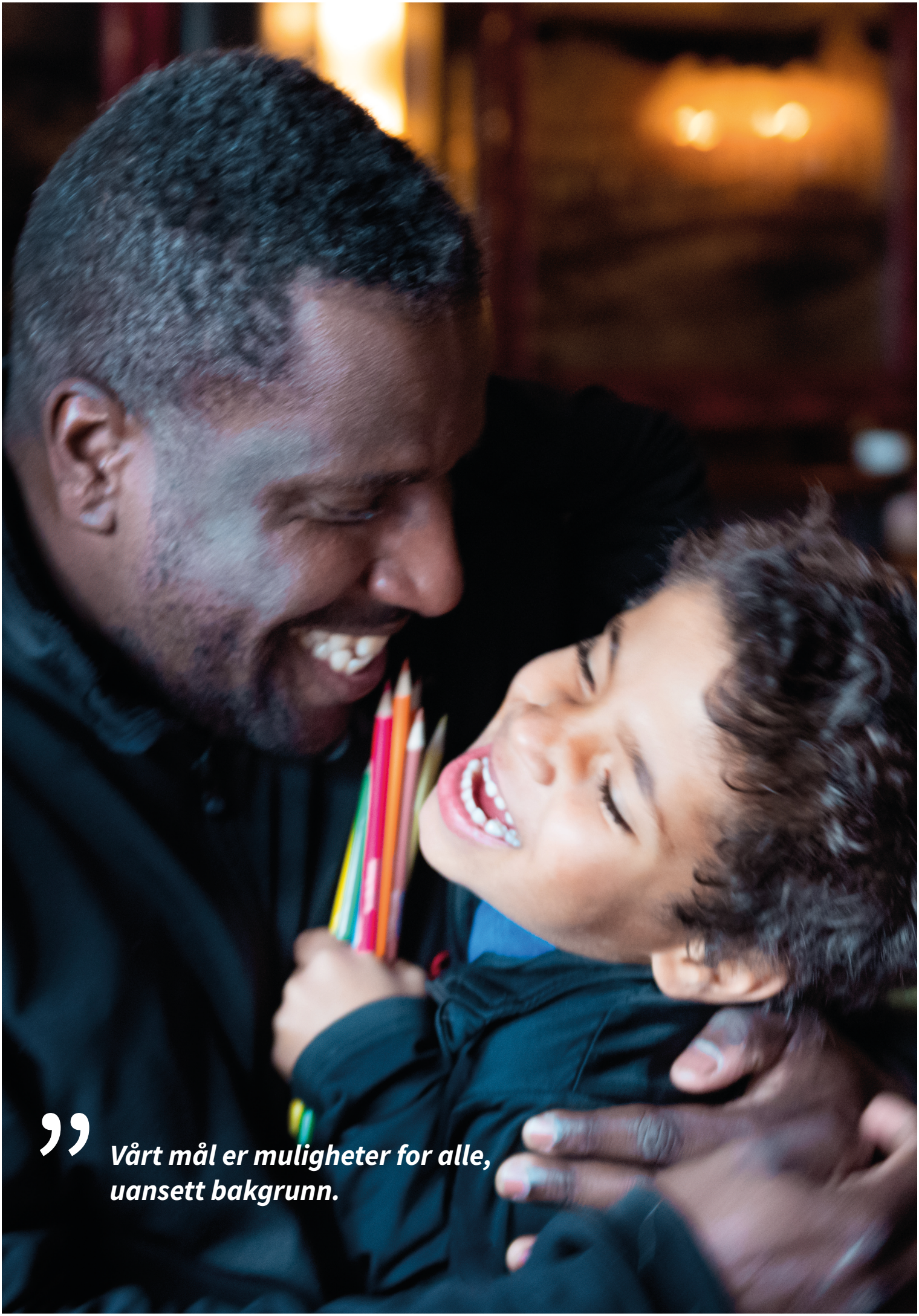

Vårt mål er muligheter for alle, uansett bakgrunn.

1. MÅL OG INNSATSOMRÅDER

Om integreringspolitikk i Prop 1 S (2017 – 2018): Integreringspolitikkens mål er at alle som skal bo og leve i Norge kommer i jobb, lærer norsk og bidrar til fellesskapet. Den norske grunnloven sikrer demokratiet, rettstaten og menneskerettighetene. Norsk lov setter rammer for alle som bor i Norge, og alle skal være kjent med sine plikter og rettigheter. Innenfor disse rammene er det stor frihet til å leve sitt liv som man ønsker i Norge.

Et godt kunnskapsgrunnlag og tilgang til relevant informasjon om innvandrere og deres barn er en forutsetning for god politikkutvikling på integreringsområdet, og dette er målet for regjeringens ordning Mål for integrering. Indikatorene i ordningen er delt inn i fire temaområder: arbeid og sysselsetting, utdanning og kvalifisering, levekår, frivillig virksomhet og deltakelse.

Et av den nåværende regjeringens hovedprosjekter er å gjennomføre et integreringsløft. Målet er at innvandrere i større grad skal delta i arbeids- og samfunnsliv. Den 29.10.2018 lanserte regjeringen sin integreringsstrategi: Integrering gjennom kunnskap. Målsettingen med strategien er økt deltakelse i arbeids- og samfunnsliv, gjennom en samordnet og helhetlig innsats.

INTEGRERING GJENNOM KUNNSKAP

Utdrag fra forordet til Regjeringens integreringsstrategi 2019 – 2022:

De som skal leve og bo i Norge, må være en del av store og små fellesskap i samfunnet vårt.

Regjeringens integreringsstrategi staker ut kursen for hvordan vi skal nå målet om større deltakelse i arbeids- og samfunnsliv blant innvandrere i Norge. Strategien konkretiserer hovedgrep og de viktigste tiltakene.

Hovedutfordringen er for lav sysselsetting, som også fører til utenforskap og at barn lever i fattigdom. En sentral forklaring på dette, er at mange, særlig flyktninger, mangler den kompetansen som det norske arbeidslivet etterspør.

Et hovedgrep i strategien er derfor en sterk og tydelig satsing på utdanning, kvalifisering og kompetanse.

Integrering er en toveis prosess hvor myndighetene skal sikre gode muligheter og den enkelte innvandrer må stille opp med egeninnsats.

Vi må stille tydelige krav om at alle må gjøre en stor innsats for å lære norsk, forstå det norske samfunnet, delta og bidra i fellesskapet. Vårt mål er muligheter for alle, uansett bakgrunn.

Regjeringens integreringsstrategi 2019-2022 har fire innsatsområder:

1. Utdanning og kvalifisering
2. Arbeid
3. Hverdagsintegrering
4. Retten til å leve et fritt liv

Færder kommuneplans samfunnsdel definerer de målsettinger Færder kommune som tjenesteprodusent og samfunnsutvikler styrer etter. Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens overordnede styringsdokument og er retningsgivende for administrasjonens anbefalinger overfor kommunestyret, og for kommunestyrets valg av løsninger og tjenester til innbyggere i planperioden.

Kommuneplanens samfunnsdel har flere gjennomgående temaer som går på tvers av kommunens enkelte tjeneste- og utviklingsområder og er sentrale for kommunens utvikling. Disse gjennomgående temaene påvirker og påvirkes av prioriteringer og må tas hensyn til i all planlegging. To av temaene er spesielt viktige i kommunens integrerings- og inkluderingsarbeid:

Likeverd

Alle mennesker er like verdifulle og skal sikres like muligheter og rettigheter til samfunnsdeltakelse uavhengig av kjønn, alder, funksjonsevne og sosial, geografisk, kulturell og språklig bakgrunn. Dette innebærer blant annet et aldersvennlig samfunn med universell utforming. Tjenesteytingen skal gjennomføres på en måte som ivaretar grunnleggende behov for anerkjennelse, og slik at resultatet fører til likeverdige og gode liv. Færder kommune legger vekt på at tjenester tilpasses individuelle behov og ivaretar den enkeltes verdighet.

Folkehelse

Kommunene er pålagt å fremme folkehelse. Oppgavene omfatter å forebygge psykisk og somatisk sykdom, legge til rette for trivsel og bidra til å beskytte befolkningen mot faktorer som kan ha negativ innvirkning på helsen. Innsatsen skal også bidra til utjevning av sosiale forskjeller som direkte eller indirekte påvirker helsen. Folkehelsearbeidet i Færder kommune har som mål å skape gode levekår for innbyggerne og forme et lokalsamfunn som er godt å bo i hele livet. Viktige stikkord er fellesskap, trygghet, inkludering og deltakelse i lokalsamfunn, arbeidsliv og kulturliv. Dette krever en bred tilnærming på mange områder og et tydelig fokus i all samfunnsplanlegging; i utvikling, forvaltning og tjenesteyting.

Kommuneplanens samfunnsmål sett opp mot integreringsstrategiens innsatsområder :

1. Utdanning og kvalifisering	Samfunnsmål 1, 2 og 5
2. Arbeid	Samfunnsmål 1 og 2
3. Hverdagsintegrering	Samfunnsmål 1, 2, 3, 4, 5, 6 og 8
4. Retten til å leve et fritt liv	Samfunnsmål 1, 3, 4, 5 og 6

INNSATSOMRÅDER MED MÅL, DELMÅL OG HOVEDGREP FOR Å LYKKES

1. Utdanning og kvalifisering

- a) Tidlig innsats – utdanningsløpet for barn og unge
- b) Kvalifisering og utdanning for voksne innvandrere

Delmål:
Sikre trygg og sunn oppvekst som kvalifiserer til et godt voksenliv.

Regjeringens integreringsstrategi

Norskferdigheter, utdanning og kunnskap er de viktigste redskapene for at hver enkelt kan skape det livet hun eller han ønsker seg.

Et hovedmål for regjeringen er derfor økt arbeidsdeltakelse blant innvandrere gjennom bedre kvalifisering og utdanning.

Minoritetsspråklige barn må sikres et godt grunnlag som muliggjør deltakelse i utdanning, arbeidsliv og samfunnsliv.

Et hovedmål er derfor å gi barn og unge med innvandrerbakgrunn gode norskkunnskaper, grunnleggende ferdigheter og faglig kompetanse gjennom likeverdige utdanningsløp fra barnehage til og med videregående opplæring.

Kommuneplanens samfunnsdel

Delmål 1.1: I Færder kommune har innbyggerne god livskvalitet gjennom hele livet

- Sikre trygg og sunn oppvekst som kvalifiserer til et godt voksenliv
- Stimulere til deltakelse i arbeids- og samfunnsliv

Delmål 2.1: Færder kommune har høy sysselsetting

- Aktiv innsats for å inkludere flest mulig i arbeidslivet

gjennom :
Innsats for trening i praktiske og tekniske ferdigheter i skolen og tilpassede arbeidsplasser som forberedelse til arbeidslivet

Delmål 5.1: I Færder kommune opplever barn og unge trygghet, mestring, utvikling og læring

- Barnehager og skoler bidrar til et godt grunnlag for videre utdanning, arbeid og samfunnsdeltakelse

1a) Tidlig innsats – utdanningsløpet for barn og unge

Regjeringens integreringsstrategi

Gi barn og unge med innvandrerbakgrunn gode norskkunnskaper, grunnleggende ferdigheter og faglig kompetanse, gjennom likeverdige utdanningsløp fra barnehage til og med videregående skole.

Færder kommuneplans samfunnsdel samfunnsmål 5:

Delmål 5.1: I Færder kommune opplever barn og unge trygghet, mestring, utvikling og læring.

Delmål 5.2: Arbeidet med barn og unge i Færder kommune bidrar til utjevning av sosiale helseforskjeller, samt til å redusere konsekvenser av økonomiske forskjeller blant barnefamilier.

Veivalg

Styrke tidlig innsats for utvikling av norskkunnskaper, grunnleggende ferdigheter og faglig og sosial kompetanse.

Familiens Hus, som omfatter alle forebyggende tjenester for barn og unge, barnehage, skole og skolefritidsordning er viktige fellesarenaer for læring og utvikling av språk og sosial kompetanse.

- Tidlig innsats innebærer tverrfaglig samarbeid rundt nye familier, med god koordinering av tjenester og samarbeidsrutiner.
- Tidlig innsats innebærer tidlig språkstimulering og at barn får et barnehagetilbud tilpasset sine behov
- Det er viktig med en aktiv rekrutteringsstrategi og redusert foreldrebetaling i lavinntektsfamilier

I Færder kommune bidrar forebyggende tjenester for barn og unge, barnehager og skoler til et godt grunnlag for videre utvikling, arbeid og samfunnsdeltakelse gjennom:

- samarbeidsrutiner i forbindelse med bosetting av nye flyktningefamiler
- avsatte barnehageplasser til nye flyktningefamiler
- redusert foreldrebetaling i barnehage og i skolefritidsordning samt gratis kjernetid i barnehage
- fokus på høy deltakelse blant minoritetsspråklige barn i barnehage og i skolefritidsordning
- spesialpedagoger i barnehage
- tospråklig fagopplæring/morsmålsopplæring og tospråklige assistenter

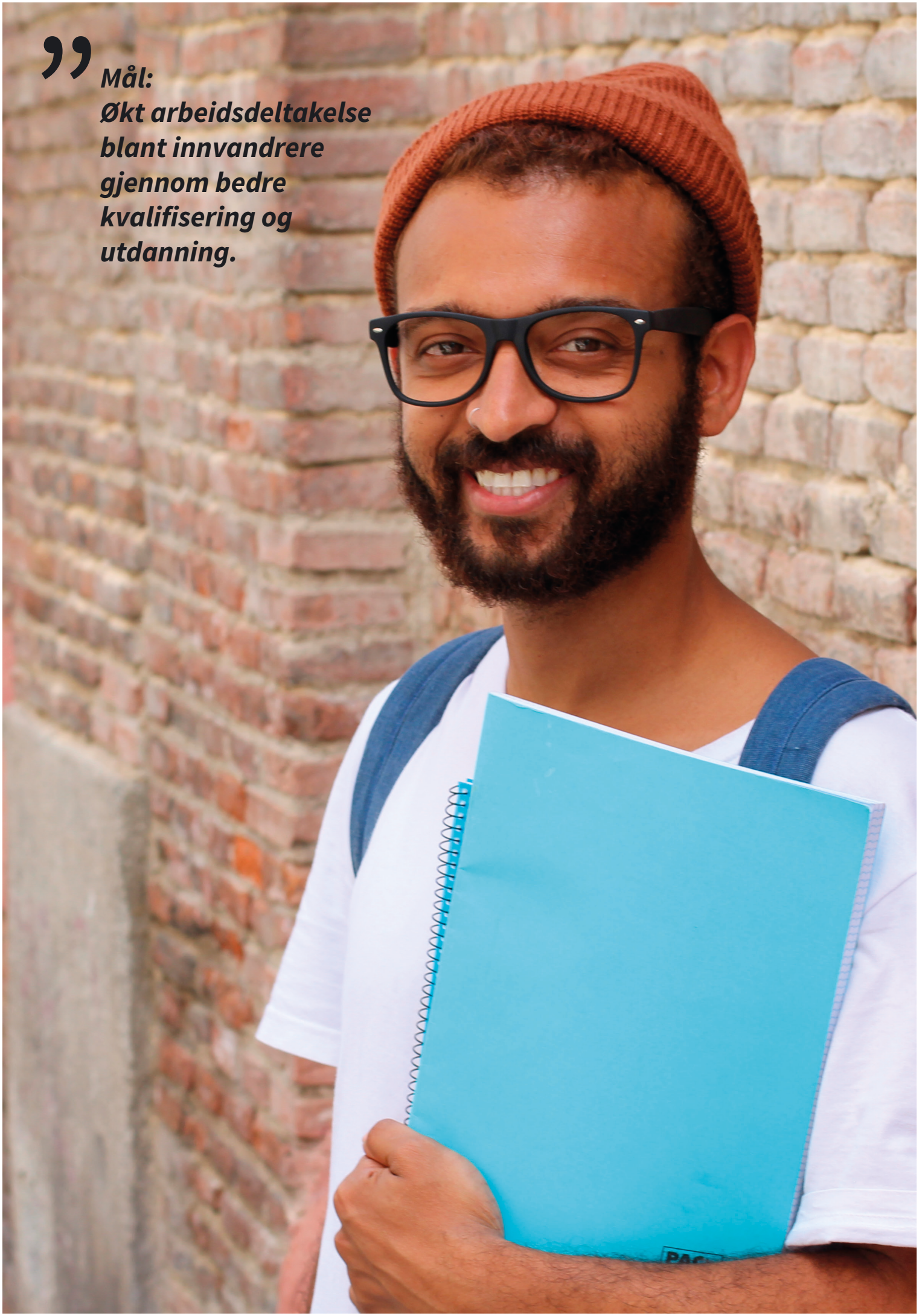

Mål:
Økt arbeidsdeltakelse blant innvandrere gjennom bedre kvalifisering og utdanning.

- gode overganger fra innføringsklasse til ordinær opplæring
- et flerkulturelt læringsmiljø og ivaretakelse av mangfold som en del av skolens verdiarbeid
- et godt samarbeid med fylkeskommunen om kombinasjonsklasse (grunnskole kombinert med innføring videregående skole nivå) samt innføringsklasse på videregående skole
- et godt samarbeid med fylkeskommunen om læreplasser og lærlingeordning
- oppdaterte strategiske planer, handlingsplaner, tiltaksplaner og veiledere

Veivalg

Øke kompetansen blant ansatte i barnehage, grunnskole og videregående opplæring, for å ivareta minoritetsspråklige barn og unge i hele utdanningsløpet

Færder kommune:

- Sikrer kvalitet i barnehagene ved å følge rammeplanen for barnehagenes innhold og oppgaver
- Sikrer kvalitet i barnehagene ved å følge bemanningsnorm
- Har gode planer for kompetanseheving, etterutdanning og videreutdanning for ansatte i barnehage og skole
- Innfører digitalisering og dybdelæring i skolen, og utvikler bruk av digitale verktøy i barnehage og skole
- Har egne innføringsklasser ved Teie barneskole og Borgheim ungdomsskole for nyankomne minoritetsspråklige elever

1b) Kvalifisering og utdanning for voksne innvandrere

Regjeringens integreringsstrategi

Økt arbeidsdeltakelse blant innvandrere gjennom bedre kvalifisering og utdanning.

Veivalg

Rask oppstart av kvalifisering for nyankomne innvandrere.

Færder kommune:

- Gjennomfører kompetansekartlegging og karriereveiledning kort tid etter bosetting i kommunen (intro)
- Igangsetter norskopplæring og/eller introduksjonsprogram for alle med rettigheter etter Introduksjonsloven innenfor lovens krav og rammer
- Sikrer individuelle kvalifiseringsløp der det vektlegges god sammenheng mellom den enkeltes kompetanse og behov for kvalifisering og utdanning og med utgangspunkt i arbeidskraftbehov i regionen i samarbeid med NAV Færder
- Sikrer individuell plan for alle med rett på plan
- Stiller resultatkrav til leverandør av norskopplæring og introduksjonsprogram
- Stiller kompetansekrav til lærere som underviser i norsk for innvandrere
- Utvider introduksjonsprogram med norskopplæring for deltakere med lite eller ingen skolebakgrunn
- Tar i bruk digitale ressurser som supplement til norskopplæring
- Har foreldreveiledning som et obligatorisk element i introduksjonsprogrammet

Veivalg

Flere skal få formelle kvalifikasjoner gjennom utdanning og i introduksjonsprogrammet.

Færder kommune:

- Har et tydelig arbeidsfokus i kvalifiseringen, og målrettet bruk av språktrening i arbeidslivet, arbeidsutprøving og arbeidspraksis i samarbeid med leverandør av norskopplæring og introduksjonsprogram og NAV Færder
- Tilbyr fagopplæring og annen formell kompetanse innenfor rammen av introduksjonsprogrammet både i ordinære kvalifiseringsløp eller som delkompetanseløp

2. ARBEID

2. Arbeid

Regjeringens integreringsstrategi

Arbeidslivet er en viktig arena for inkludering og integrering. Arbeidskraften er vår viktigste og mest verdifulle ressurs. For den enkelte bidrar arbeid til selvstendighet og selvrealisering og til utvikling av nettverk. Det gir økt tilhørighet til samfunnet, motvirker fattigdom og utjevner sosiale forskjeller. Det at arbeidskraften anvendes, og anvendes på en god måte, er viktig for den samlede verdiskapningen i landet. At flest mulig bidrar er viktig for samfunnets bærekraft.

Mål

Flere innvandrere med stabilt og godt fotfeste i arbeidslivet.

Veivalg

- ***Stimulere arbeidsgivere til økt bevissthet om mangfold som ressurs***
- ***Forbedre og styrke kvalifiserings- og arbeidsmarkedstiltak***

Kommuneplanens samfunnsdel Samfunnsmål 2: Arbeid og næring

Høy sysselsetting gir ikke bare kommunen et godt økonomisk grunnlag; det er ikke minst viktig for å redusere «utenforskap» i form av mangel på arbeid. Det er derfor et mål å ha arbeidsplasser som i størst mulig grad er tilpasset befolkningens behov og kompetanse, både lokalt og innen pendleravstand.

Delmål 2.1:
Færder kommune har høy sysselsetting. Aktiv innsats for å inkludere flest mulig i arbeidslivet gjennom:

- Tett samarbeid med NAV, NHO, LO og andre lokale og regionale aktører om utvikling av offentlige og private arbeidsplasser
- Innsats for trening i praktiske og teoretiske ferdigheter i skolen og tilpassede arbeidsplasser som forberedelse til arbeidslivet

Færder kommune:

- Videreutvikler kvalifiserings- og opplæringstiltak i samarbeid med leverandør av norskopplæring og introduksjonsprogram, IMDi, NAV og fylkeskommunen og opplæringskontorene
- Har en aktiv samarbeidsavtale mellom Flyktning- og innvandrertjenesten og NAV Færder
- Har tett samarbeid med NAV Færder om arbeidsmarkedstiltak og oppfølging i tiltak

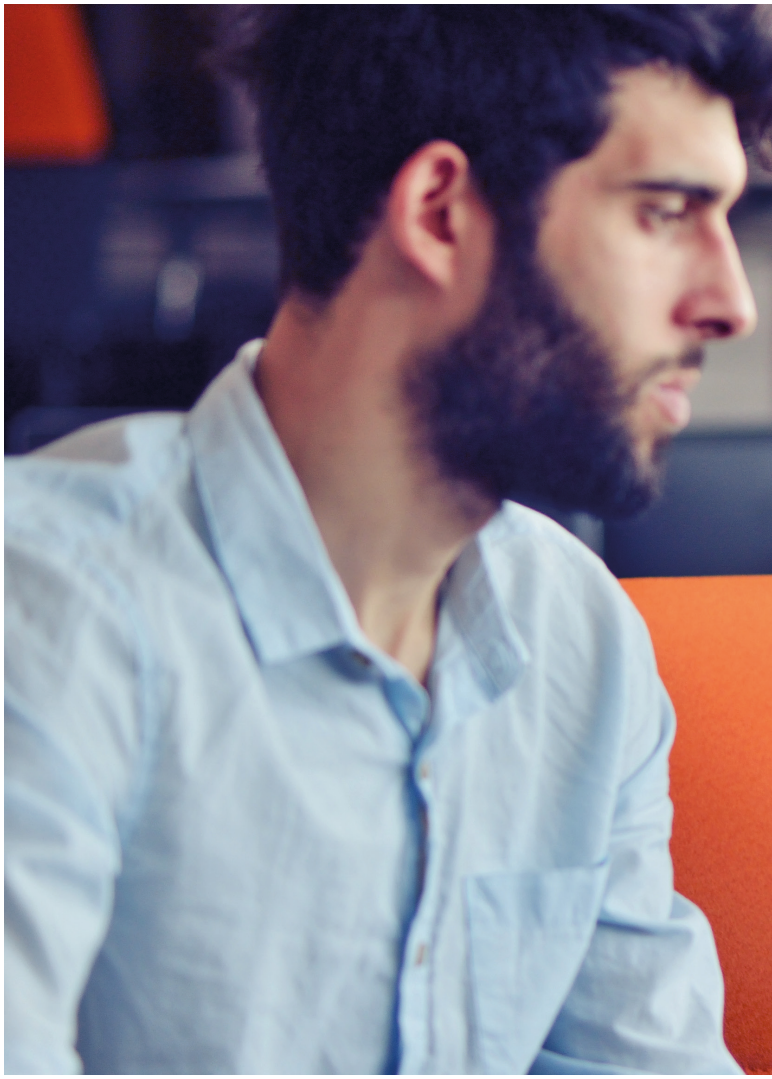

- Samarbeider med NAV Færder og Færder næringsforum om mentorordning i næringslivet
- Videreutvikler sammen med NAV samarbeid med lokalt næringsliv i forhold til arbeidsinkludering og nav.no/veiviser for inkludering
- Samarbeider med Nøtterøy videregående skole i forhold til oppfølging av minoritetsspråklige elever
- Deltar i Start i Vestfold som tilbyr nyetablerere og bedrifter i utvikling gratis veiledning og tilgang til et omfattende nettverk av offentlige og private hjelpere
- Er medlem av Ungt entrepenørskap Vestfold
- Drifter i samarbeid med Tønsberg kommune Gründerhuset Hi5 som er et inkubatortilbud til bedrifter som er godt i gang med etablering. Se mer på ghi5.no

3. HVERDAGSINTEGRERING

3. Hverdagsintegrering

Regjeringens integreringsstrategi

Utdrag fra regjeringens integreringsstrategi:
«Hverdagsintegrering skjer der folk møtes i små og store fellesskap, på formelle og uformelle arenaer som på arbeidsplassen, i barnehage og skole, i bo- og nærmiljø, i kulturlivet og gjennom engasjement i frivillige organisasjoner og andre

og gjennom engasjement i frivillige organisasjoner og andre deler av sivilsamfunnet.

Hverdagsintegrering handler om å skape tillit, tilhørighet, nettverk og deltakelse. Fordi hverdagsintegrering er noe som skjer i møter mellom mennesker, er det ikke noe som kan vedtas eller gjøres av det offentlige alene.»

En sterk og inkluderende frivilligsektor er viktig både i det langsiktige og kortsiktige integreringsarbeidet. Deltakelse i etablerte frivillige organisasjoner bidrar til at innvandrere får kontakter og nettverk, som igjen kan være viktig for deltakelse på andre samfunnsarenaer, for eksempel innen politikk.

For nyankomne innvandrere kan deltakelse i etablerte frivillige organisasjoner fungere som en plattform for å bli bedre kjent med sitt nye lokalsamfunn. Frivilligheten skaper møteplasser både rettet mot alle og møteplasser der det flerkulturelle bidrag fremheves. (NIBR 2017:5)

Mål

Innvandrere skal oppleve økt tilhørighet og deltakelse i samfunnslivet.

Kommuneplanens samfunnsdel

Delmål 1.1: I Færder kommune har innbyggerne god livskvalitet gjennom hele livet

- Stimulere til deltakelse i arbeids- og samfunnsliv
- Aktivt fremme inkludering, likeverd og motvirke utenforskap og radikalisering

Sosial støtte, medvirkning, deltakelse og tillit er viktige samfunnsforhold å ta med i betraktning når målet er å fremme helse og livskvalitet i befolkningen (Helsedirektoratet 2013; Helse og omsorgsdep. 2013).
Ensomhet, liten sosial støtte og andre tegn på mangelfulle relasjoner oppfattes som en utfordring for mestring av hverdagslivet og en årsak til lav livskvalitet. (Helsedirektoratet IS-2387, 12/2015)

Delmål 1.7: Færder har et levende og åpent lokaldemokrati som bidrar til helhetlige, forutsigbare og fremtidsrettede løsninger

- Fremme politisk deltakelse, medvirkning og demokratiforståelse i alle aldersgrupper og samfunnslag
- Fremme inkludering på alle samfunnsarenaer

Veivalg

Motvirke segregering, fremme felles møteplasser og forståelse for grunnleggende verdier og normer i det norske samfunnet.

Kommuneplanens samfunnsdel

Delmål 3.1: Færder kommune har et levende kulturliv hele året – et kulturliv som bidrar til livskvalitet og tilhørighet

- Fremme mangfold, ha et kulturtilbud tilpasset og tilgjengelig for alle, med gode møteplasser i det offentlige rom

Delmål 3.3: Færder kommune tilrettelegger for idrett og fysisk aktivitet for alle

- Innsats for å aktivisere mennesker i alle aldre og med ulike forutsetninger
- Bidra til at personer med innvandrerbakgrunn integreres i idrettsmiljø

Delmål 1.6: Færder kommune har trygge, sunne og attraktive bomiljøer for alle i hele kommunen

- Boligmassen og bomiljøene tilpasses alle aldersgrupper med variasjon i prisnivå, utforming og størrelse

Færder kommune:

- deltar i prosjektet Programkommune for folkehelse
- har et aktivt samarbeid med frivillige lag og foreninger
- har en strategiplan for bekjempelse av barnefattigdom
- har en plan for boligsosialt arbeid med delmål at innbyggere disponerer en egnet bolig tilpasset økonomiske, fysiske, helsemessige og sosiale forutsetninger

Veivalg

Bedre brukerretting og samordning av tjenester.

Kommuneplanens samfunnsdel

Delmål 1.7: Færder kommune har et levende og åpent lokaldemokratis om som bidrar til helhetlige, forutsigbare og fremtidsrettede løsninger:

- Åpne beslutningsprosesser og dialog med innbyggerne og medvirkning i planlegging og tjenesteutvikling

Delmål 5.2: Arbeidet med barn og unge i Færder kommune bidrar til utjevning av sosiale helseforskjeller, samt til å redusere konsekvenser av økonomiske forskjeller blant barnefamilier:

- Godt organisert og tverrfaglig samarbeid i kommunen og bidra til at de som trenger ekstra støtte opplever at beslutninger fattes i samråd med dem selv

Delmål 8.4: Færder kommune har en profesjonell forvaltning som leverer effektive og gode løsninger med høy kvalitet og god ressursutnyttelse:

- Kultur for tverrfaglig samspill for utvikling av tjenestene

Delmål 8.5: Færder kommune er kjent for redelighet, ærlighet og åpenhet i all virksomhet

- Samfunnets midler forvaltes i samsvar med kommunens etiske retningslinjer. Legge til rette for bred innbyggermedvirkning

Færder kommune:

- har innført BTI-modellen (bedre tverrfaglig innsats), og brukermedvirkning står sentralt i BTI. Innføringen av BTI bidrar i økt grad til at barn og unge som har behov for ekstra støtte, oppmerksomhet og hjelp får dette gjennom tidlig innsats og samordning av tjenester.
- har en rekke råd og utvalg som bidrar til tverrfaglighet og bredde
- har fokus på involvering av barn/unge og foresatte gjennom BTI og foreldreveiledningsprogrammene DUÅ (De utrolige årene) og ICDP (International Child Development Program)

4. RETTEN TIL Å LEVE ET FRITT LIV

4. Retten til å leve et fritt liv

Regjeringens integreringsstrategi

Bygge ned barrierer for den enkeltes frihet, herunder forebygge negativ sosial kontroll.

«Alle som bor i Norge har rett til å leve et fritt liv. Vold og overgrep, tvang og kontroll i nære relasjoner er betydelige likestillingsutfordringer og vedvarende folkehelse- og samfunnsproblemer. De som rammes kan få alvorlige fysiske og psykiske plager. Flere lever med langvarige belastninger som begrenser livsutfoldelse og deltakelse i samfunnet. Innsatsen mot vold og overgrep som negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse handler derfor om å ivareta grunnleggende rettigheter, og forhindre utenforskap.»

Veivalg

Sørge for hjelpetjenester som er tilgjengelige, kompetente og effektive, herunder styrke hjelpen for utsatte som bryter med familie og nettverk, sikre rettsvern for personer som utsettes for negativ sosial kontroll samt endre holdninger og praksis i berørte miljøer.

Færder kommune:

- Følger opp regjeringens handlingsplan Retten til å bestemme over eget liv (2017-2020) samt Opptrappingsplan mot vold og overgrep (2017-2021)
- Har dedikert SLT-koordinator, styringsgruppe og arbeidsgruppe (rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid
- Har handlingsplaner, veiledere og rutiner i forhold til
    - o Vold i nære relasjoner,
    - o Radikalisering og ekstremisme
    - o Tvangsekteskap og kjønnslemlestelse
    - o Negativ sosial kontroll
- Har innført BTI-modellen (bedre tverrfaglig innsats) med handlingsveileder og stafettlogg
- Har nedsatt en tverrfaglig kompetansegruppe på fagområdet
- Samarbeider godt med politiet

2. KUNNSKAPSGRUNNLAG

INTEGRERING GENERELT

«Integrering handler om:

- Kvalifisering, utdanning, arbeid, levekår og sosial mobilitet
- Innflytelse i demokratiske prosesser
- Deltakelse i sivilsamfunn
- Tilhørighet, respekt for forskjeller og lojalitet til felles verdier

Resultatet langs disse dimensjonene avgjør hvor vellykket integreringen er.

Integrering er en tosidig prosess hvor innvandrere og majoritet både påvirker hverandre,og utformingen av samfunnet.» (NOU 2011:14 «Bedre integrering»).

I mai 2017 utga By- og regionsforskningsinstituttet ved OsloMet NIBR-rapport 2017:5 med tittel «Folkehelse- og integreringspoltikkens bidrag til å fremme sosial deltakelse og livskvalitet». Oppdragsgiver var Helsedirektoratet og Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) som så behov for en gjennomgang av de to politikkområdene folkehelse og integrering.
Rapporten konkluderer med at kommunen spiller en viktig rolle både for den kortsiktige og den langsiktige integreringen, men har et særskilt ansvar for den kortsiktige integreringen fordi kommunen forvalter introduksjonsordningen for nyankomne flyktninger og deres familier og opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Videre konkluderer rapporten med at for å lykkes med det langsiktige og helhetlige integreringsarbeidet er avgjørende at kommunen lykkes som tilrettelegger for integrering gjennom hele tjenesteapparatet, gjennom hele livsløpet og på alle tiltaksområder.
Et helhetlig integreringsarbeid krever samordnet innsats på tvers av sektorer og må også involvere sivilsamfunnet. Samtidig må arbeidet forankres i kommunens planverk og handlingsplaner.

Kommunens særskilte styringsansvar på integreringsområdet er relativt smalt: å implementere introduksjonsloven. Den langsiktige integreringen av innvandrere er ikke lovpålagt som et spesifikt kommunalt ansvarsområde, men inngår som et hvilket som helst annet tverrsektorielt politikkområde i kommunen (NIBR-rapport 2017:5).

BOSETTING AV FLYKTNINGER SPESIELT

Når det gjelder bosetting av flyktninger får kommunen hvert år en anmodning fra IMDi (Integrerings- og mangfoldsdirektoratet). På bakgrunn av IMDis anmodning fatter kommunen vedtak om å bosette et bestemt antall flyktninger og enslige mindreårige flyktninger. Kommunen vedtar hvor mange flyktninger de kan ta imot, ikke hvem. Kommunene kan med andre ord ikke stille krav til flyktningenes nasjonalitet eller familiesituasjon.

Tallet i vedtaket inkluderer ikke eventuelle familiemedlemmer av flyktningen som får familieinnvandringstillatelse i etterkant av bosettingen. Familiemedlemmene kommer som regel direkte til kommunen og går derfor ikke gjennom den vanlige bosettingsprosessen.

Arbeidet med bosetting av voksne flyktninger og familier, samt forvaltning av introduksjonsloven har siden oktober 2016 vært organisert i en egen virksomhet, Flyktning- og innvandrertjenesten. Denne tjenesten ligger innunder kommunalområdet Administrasjon, kultur og levekår. Det samme gjør NAV, som med både kommunale og statlige tjenester er involvert i arbeidet med bosetting av flyktninger og oppfølging av innvandrere. Enslige mindreårige flyktninger bosettes og følges opp av barneverntjenesten som ligger innunder kommunalområdet Oppvekst og kunnskap. Enslige mindreårige flyktninger som er bosatt i bofellesskap følges i bolig opp av RMU (Oppvekst og kunnskap). Også barnehagetilbud og innføringsklasser for nyankomne innvandrere, oppfølging av barn og unge samt grunnskoletilbud for både barn/unge og voksne ligger innunder Oppvekst og kunnskap. Helsetjensester for nyankomne flyktninger er organisert som en egen tjeneste «Flyktninghelseteam» som ligger innunder kommunalområdet Helse og omsorg. Det samme gjør tildeling av kommunale boliger, mens kommunale boliger, vedlikehold og innkjøp av disse ligger innunder kommunalområdet Teknikk og miljø.

Færder kommune – nøkkeltall

Innvandrere utgjør i 2018 totalt 2854 personer, eller 10,7 % av befolkningen i Færder kommune, mot 14,7 % i Norge totalt. Av disse 2854 personene kommer ca halvparten (1394 personer) fra EU/EFTA-land, Nord-Amerika, Australia og New Zealand, mens 1460 personer kommer fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkludert Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom- Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

Av de 1460 personene som kommer fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkludert Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom.-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand er 577 personer arbeidsinnvandrere, 655 personer familieinnvandrere, dvs gift med norsk ektefelle, 94 personer er au pair, under utdanning eller annet, og totalt 953 personer er flyktninger og deres familieinnvandrede.

Av totalt 2854 innvandrere har ca. halvparten, 1426 personer, bodd 10 år eller lenger i kommunen. Ca en fjerdedel (664 personer) har mellom 5 og 9 års botid i kommunen, mens 764 personer har kortere botid enn 4 år i kommunen. Av disse 764 personene er 467 personer fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkludert Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom.-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

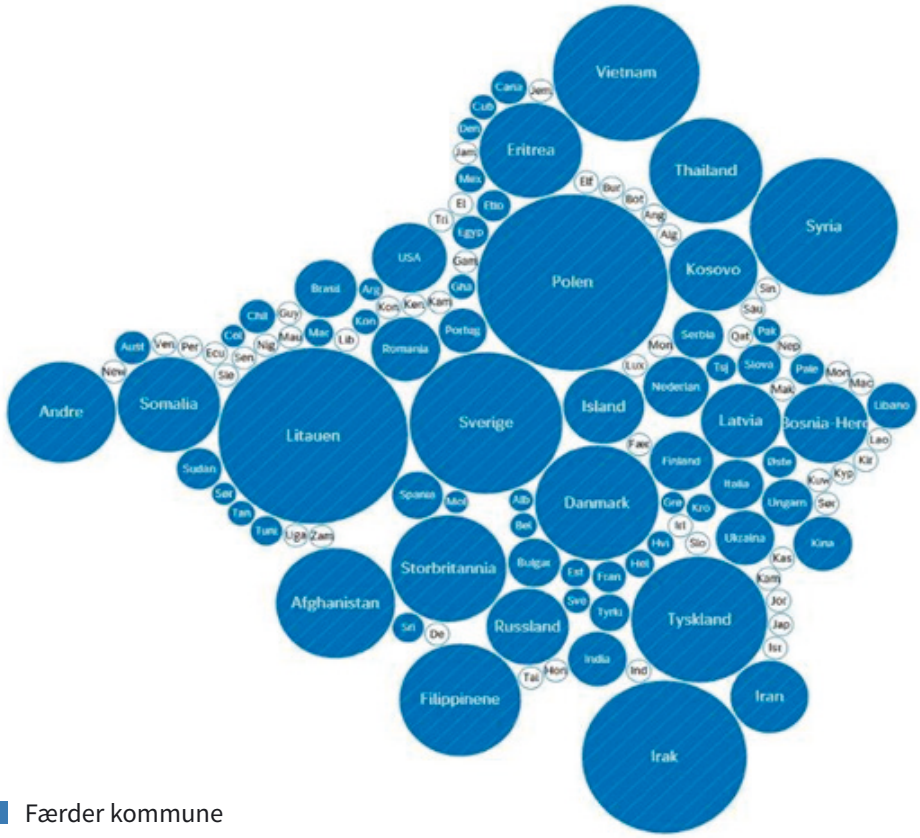

Færder kommune

Antall personer fordelt etter bakgrunn i 2018 i Færder kommune.

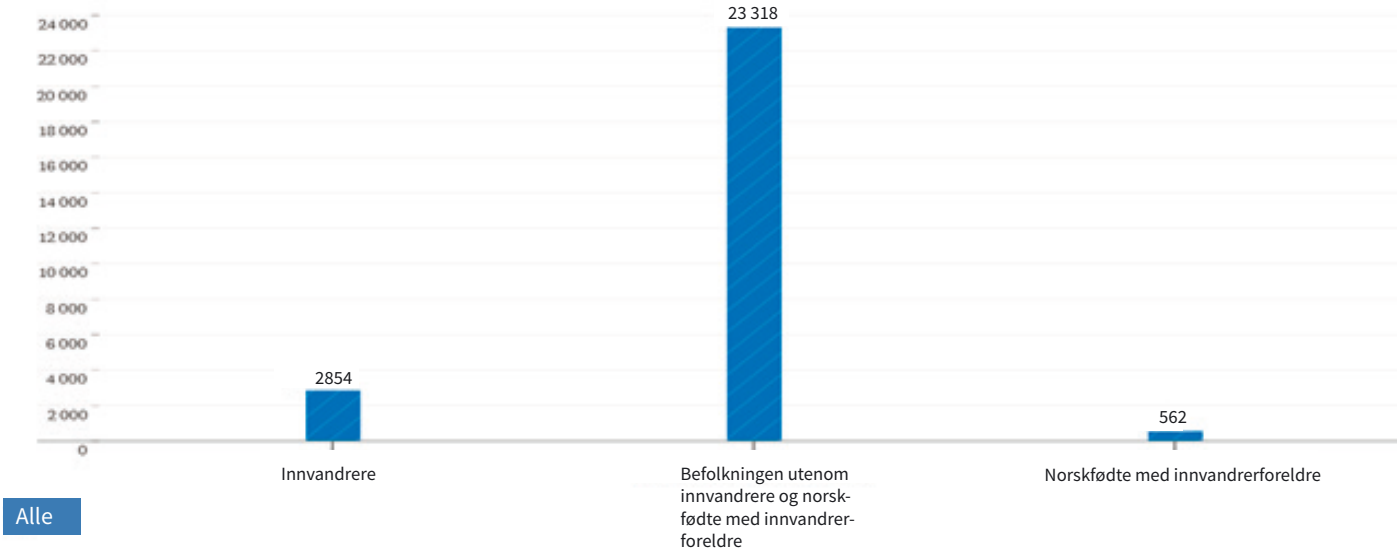

Antall personer med innvandrerbakgrunn i 2018 i Færder kommune.

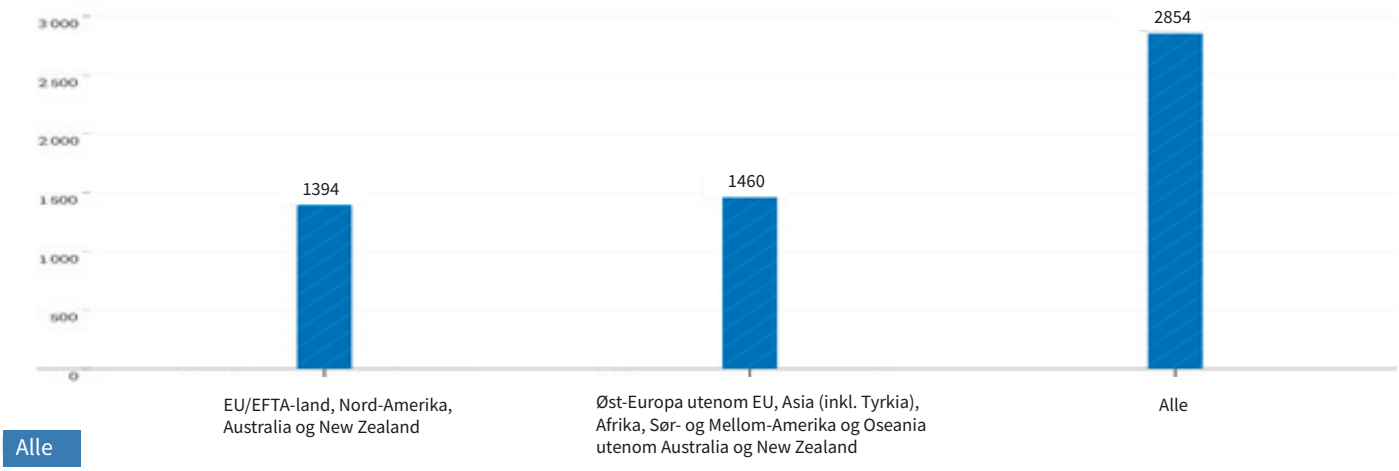

Kilde: SSB.
Sist målt: 01.01.2018

Definisjoner til tallene:

- Innvandrere: personer som er født i utlandet av to utenlandsfødte foreldre og fire utenlandsfødte beste-foreldre. Innvandrere har på et tidspunkt innvandret til Norge
- Norskfødte med innvandrerforeldre: Personer som er født i Norge av to foreldre som er født i utlandet, og som i tillegg har fire besteforeldre som er født i utlandet
- Befolkningen utenom innvandrere: Hele befolkningen, fratrukket innvandrere som definert her
- Befolkningen utenom innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre: Hele befolkningen, fratrukket inn-vandrere og norskfødte med innvandrerforeldre
- Hele befolkningen: Personer registrert bosatt per 1. januar. Hvem som regnes som bosatt i Norge og hvor i Norge en person skal regnes som bosatt, er fastlagt i lov om folkeregistrering av 16. januar 1970. Asylsøkere og personer på korttidsopphold i Norge er ikke med

1. UTDANNING OG KVALIFISERING

1. Utdanning og kvalifisering

1.1. Tidlig innsats – utdanningsløpet for barn og unge

Internasjonal forskning viser at deltakelse i barnehage har positive effekter på utdanningsnivå og arbeidsmarkedstilknytning i voksen alder, og har dermed stor samfunnsøkonomisk gevinst.

Fundamentet for å delta aktivt i arbeid og samfunn blir lagt allerede i barnehagen og grunnskolen. Videregående opplæring og utdanning sikrer den enkeltes deltakelse i arbeidsliv og i samfunnet.

I Færder kommune er en høy andel av minoritetsspråklige barn i barnehage og SFO. Gratis kjernetid og redusert foreldrebetaling i barnehage og i SFO er viktige virkemidler for å opprettholde høy deltakelse.

Ungdommer som flytter til et nytt land kan få vanskeligheter når de begynner på skolen. De skal på kort tid både lære seg et nytt språk og ta igjen tapt skolegang. Elever med et svakt utgangspunkt fra grunnskolen har lavere sannsynlighet for å fullføre videregående opplæring. Elever med innvandrerbakgrunn har også særskilte utfordringer med å få læreplasser. Andelen 16–25-årige innvandrere som verken er i utdanning, arbeid, eller har fullført videregående opplæring, øker. Norskfødte gutter med innvandrerforeldre er overrepresenterte i denne gruppa. Sosial bakgrunn og manglende norskferdigheter er noen av forklaringene på hvorfor flere ikke lykkes så godt i skolen.

Kjønn spiller også en tydelig rolle. Jenter klarer seg som regel bedre enn gutter, uansett når de kommer til landet. Det samme gjelder voksne som starter videregående opplæring; kvinner med innvandrerbakgrunn fullfører og består oftere enn menn med innvandrerbakgrunn.

1.2 Kvalifisering og utdanning for voksne innvandrere

Cirka 70 prosent av flyktningene som kom til Norge i 2015 og 2016 hadde ingen utdanning eller kun grunnskole som fullført utdanning.

Prpr 1 S (2017 – 2018): Introduksjonsprogrammet og opplæring i norsk og samfunnskunnskap er de viktigste virkemidlene for å bidra til at innvandrere med fluktbakgrunn kommer inn i det norske samfunnet og kvalifiseres til det norske arbeidsmarkedet.

Introduksjonsloven regulerer nyankomne innvandreres deltakelse i introduksjonsprogram og opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Formålet med loven er å styrke den enkeltes mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnsliv, og deres økonomiske selvstendighet.

Kommunen skal sørge for introduksjonsprogram til nyankomne innvandrere som er bosatt i kommunen i samarbeid med IMDi (Integrering- og mangfoldsdirektoratet). Som nyankommet regnes den som har vært bosatt i en kommune i mindre enn to år

Andelen innvandrere som tar høyere utdanning i Norge er lavere enn blant norskfødte med innvandrerforeldre, eller blant befolkningen ellers. Årsakene til at innvandrere i mindre grad tar høyere utdanning kan være kort botid og svake språkkunnskaper, eller at en del innvandrere allerede har høyere utdanning når de kommer til Norge. Mange innvandrere med høy utdanning og kompetanse har utfordringer med å få denne godkjent og eventuelt komplettert med nødvendig tilleggsutdanning. Til sammenligning topper norskfødte med innvandrerforeldre statistikken i høyere utdan ning, de tar oftere høyere utdanning enn befolkningen for øvrig.

2. ARBEID

2. Arbeid

Tall fra SSB viser at sammenliknet med befolkningen for øvrig har innvandrere lavere sysselsetting, lavere jobbsikkerhet, høyere ledighet, og flere som står utenfor arbeid og utdanning. Flere er også deltidsansatte og i korttidsengasjementer. Innvandrere er oftere overkvalifiserte for stillingene de har. Videre har innvandrere større avgang fra arbeidslivet før pensjonsalder.

Graden av sysselsetting og selvforsørgelse varierer betydelig mellom ulike grupper av innvandrere. Sysselsetting er særlig lav blant flyktninger og kvinner. Arbeidsinnvandrere er i stor grad sysselsatt og selvforsørget. Flyktninger og familiegjenforente med flyktninger har betydelig lavere grad av sysselsetting og selvforsørgelse enn befolkningen for øvrig. Sysselsettingsgraden øker med botid, men avtar etter noen år for enkelte grupper.

Arbeidsledigheten blant innvandrere følger i stor grad utviklingen i den samlede ledigheten. Det er også store variasjoner mellom ulike grupper innvandrere. Statistikken viser at både botid i Norge, landbakgrunn, alder, kjønn og årsak til innvandring spiller en rolle.

Landgrupper som har lav sysselsetting skiller seg også ut når det gjelder inntekt. Innvandrere fra Øst-Europa, Afrika, Asia og Latin-Amerika har langt høyere risiko for å være i lavinntektsgruppen sammenliknet med innvandrere fra Norden, Vest-Europa, Nord-Amerika og Oseania. Det er også ulik utvikling dersom man sammenlikner ulike landbakgrunner. Blant annet er det blitt færre som har lavinntekt blant innvandrere fra Tyrkia, Pakistan og Iran. Dette kan ha en sammenheng med at disse gruppene har bodd lenge i Norge og er i stor grad i jobb . Samtidig har flere innvandrere fra Polen kommet inn i lavinntektsgruppen. Dette kan forklares med at mange har mistet jobben i konjunkturutsatte bransjer.

Sysselsetting etter innvandringsbakgrunn.

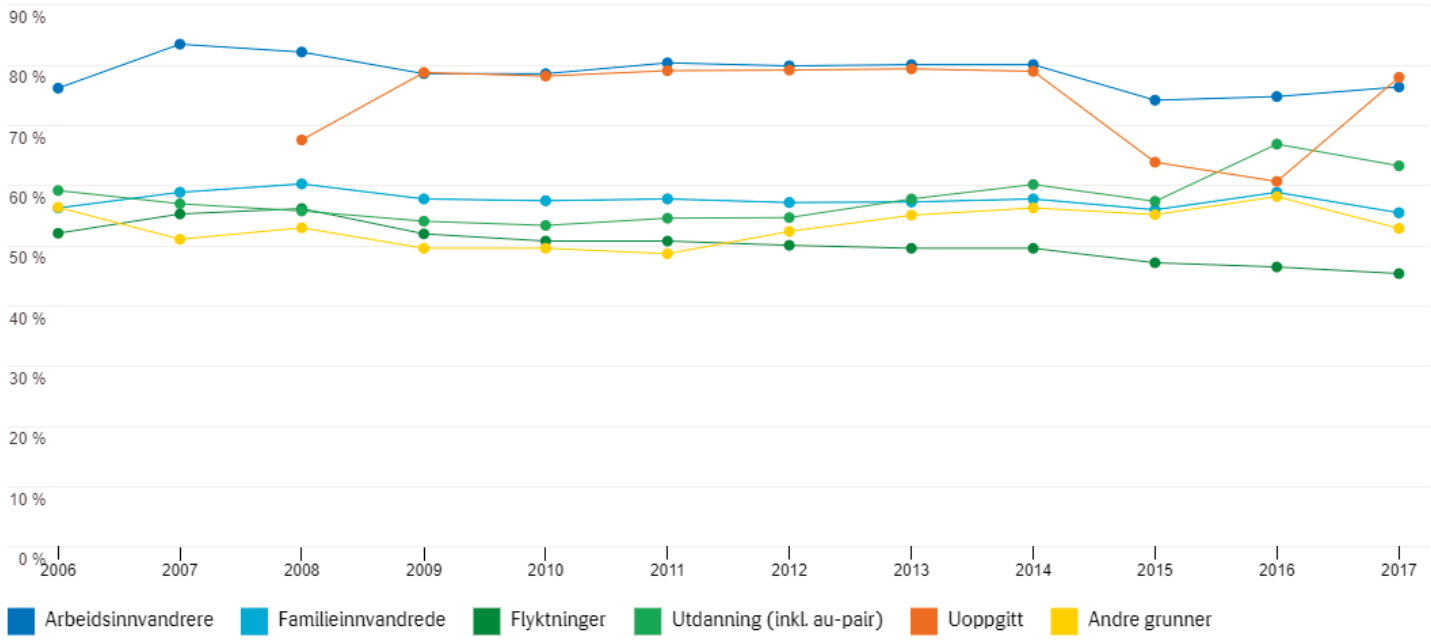

Kilde: IMDi

Sysselsatte innvandrere etter botid.

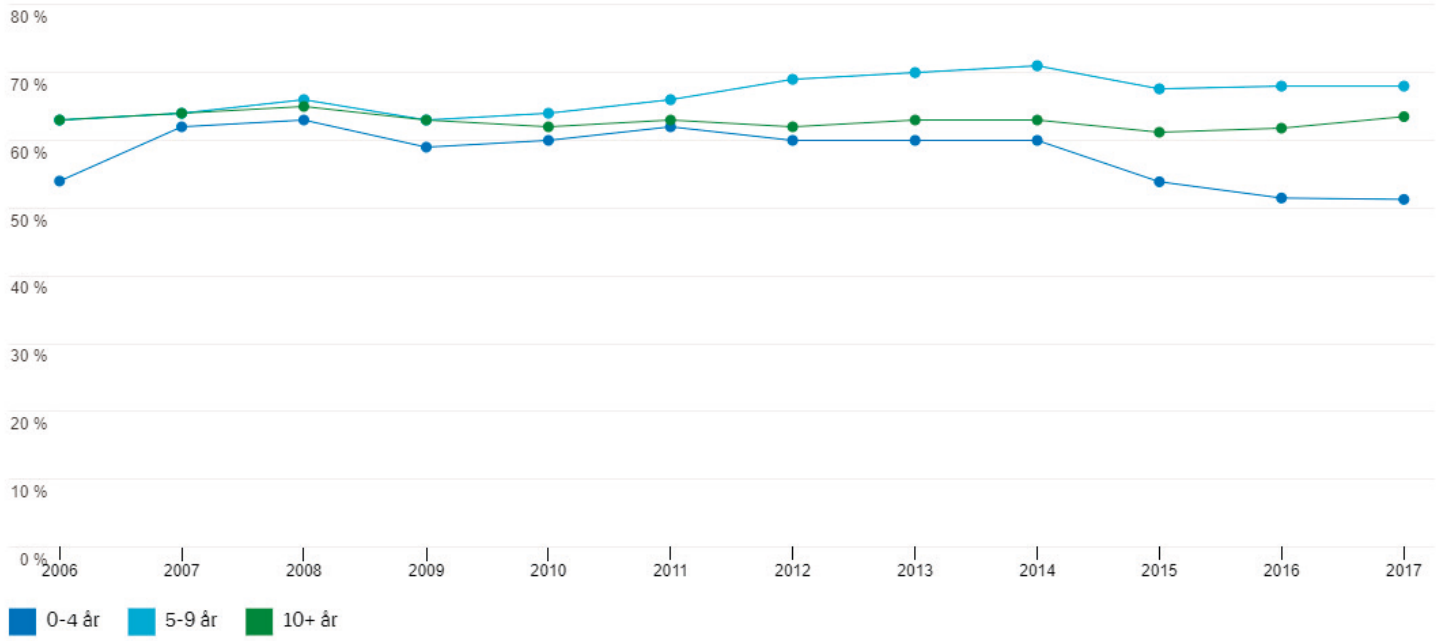

Kilde: IMDi

3. HVERDAGSINTEGRERING

3. Hverdagsintegrering

Vanskelige levekår er en barriere for deltakelse. Levekårsundersøkelsen i 2016 viser at innvandrere har dårligere levekår enn befolkningen sett under ett, på områder som økonomi, sosial kontakt, bolig og helse.

Levekår måles blant annet gjennom sysselsetting og lavinntekt. I tillegg betyr boforhold og boligtilknytning mye for levekårene til folk. Innvandrere er overrepresenterte i lavinntektsgruppen. En av fire personer med innvandrerbakgrunn har vedvarende lavinntekt, mot en av tolv i befolkningen i alt. Dette betyr at de har hatt betydelig lavere inntekt enn det som er medianinntekten i befolkningen, gjennom en periode på minst tre år. Lav inntekt har en klar sammenheng med manglende eller liten yrkesaktivitet. Grader av yrkesaktivitet er ofte knyttet til årsaken for å ha innvandret til Norge (f.eks jobb eller flukt), hvor lenge man har bodd i landet, utdanning og norskkunnskaper.

En direkte konsekvens av at mange familier med innvandrerbakgrunn lever med lavinntekt, er at barn med innvandrerbakgrunn er langt mer utsatt for å vokse opp i en husholdning med vedvarende lavinntekt enn det som er gjennomsnittet for alle barn. I 2016 hørte nærmere 37 prosent av barn med innvandrerbakgrunn til hushold med vedvarende lavinntekt, mot i overkant av 5 prosent av barn uten innvandrerbakgrunn.

Det er vanlig å eie sin egen bolig i Norge. Andelen innvandrere som eier egen bolig er likevel mindre enn for resten av befolkningen. De gruppene som har svak tilknytning til arbeidsmarkedet (blant innvandrere fra Asia, Afrika etc.) og oftere lav inntekt, leier i større grad boligen sin. De er overrepresenterte blant de som bor trangt, også når de har bodd lenge i Norge. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika, etc. med lang botid er derimot nær gjennomsnittet for befolkningen ellers. Mer enn én av tre norskfødte med innvadrerforeldre bor trangt. Dette kan tyde på at de bor i husholdninger som ikke har råd til stor nok bolig (Regjeringens mål for integrering 1/2015 | Regjeringens integreringsstrategi 2019-2022).

En viktig arena for hverdagsintegerering, i tillegg til offentlige tjenester, er sivilsamfunnet, herunder frivillige organisasjoner. Mange frivillige organisasjoner og privatpersoner arbeider aktivt for å fremme integrering av innvandrere. Hverdagsintegrering i frivillige organisasjoner handler også om å gi innvandrere et fellesskap der de kan bidra på lik linje med andre.

4. RETTEN TIL Å LEVE ET FRITT LIV

4. Retten til å leve et fritt liv

Alle som bor i Norge har rett til å leve et fritt liv. Vold og overgrep, kontroll og tvang i nære relasjoner er betydelige likestillingsutfordringer og vedvarende folkehelse- og samfunnsproblemer. De som rammes, kan få alvorlige fysiske og psykiske plager. Flere lever med langvarige belastninger som begrenser livsutfoldelse og deltakelse i samfunnet. Innsatsen mot vold og overgrep som negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse handler derfor om å ivareta grunnleggende rettigheter, og forhindre utenforskap.

Alvoret og omfanget av negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse, har de siste årene fått økt oppmerksomhet, både nasjonalt og internasjonalt. Som følge av blant annet et eget delmål i FNs bærekraftmål Agenda-2030 er det økt aktivitet internasjonalt for å bekjempe barne- og tvangsekteskap og kjønnslemlestelse.

Regjeringens handlingsplan mot negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse Retten til å bestemme over eget liv (2017-2020) er sentral for å nå målet om å bygge ned barrierer for den enkeltes frihet, herunder å forebygge negativ sosial kontroll. Handlingsplanen må ses i sammenheng med Opptrappingsplan mot vold og overgrep (2017-2021).

SLUTTORD

Takk for mange gode innspill til planen. Takk til Ungdomsrådet, Eldrerådet, Inkluderingsrådet og til Tjøme foreldreutvalg (TFU), til Gjestebud Færderråd og til de ulike tjenestene og virksomhetene som har gitt tilbakemeldinger, råd og innspill.

En del innspill er innarbeidet i planen, og en del tas med videre som innspill og råd til tiltak og aktiviteter.

Definisjonene av begrepene som er brukt i planen har vært utfordrende i seg selv, og er utfordret bl.a. av Inkluderingsrådet i Færder kommune. Hva betyr det å inkludere sammenlignet med å integrere?

Å inkludere defineres bl.a. med å omfatte, eller å innbefatte (snl.no), mens å integrere defineres med å danne et hele; innlemme i en helhet, ”gjøre hel” (snl.no).

Slik det forstås i denne planen er det to sider av samme sak. Om det handler om ”inkludering” eller ”integrering” er to sider av samme sak; det handler først og fremst om opplevelsen av tilhørighet. ”Innenforskap”, å være del av et fellesskap, eller - fra den andre siden; å innlemme i et fellesskap, en helhet - å omfatte og innbefatte i helheten.
Inkludering og - eller integrering handler om å skape tillit, tilhørighet, nettverk og deltakelse. Fordi det er noe som skjer i møter mellom mennesker, og det er ikke noe som kan vedtas eller gjøres av det offentlige alene.

KILDEHENVISNINGER

Integrering gjennom kunnskap Regjeringens integreringsstrategi 2019-2022, Kunnskapsdepartementet 10/2018

Kommuneplanens samfunnsdel Færder kommune, vedtatt av kommunestyret 31.01.2018

Folkehelse- og integreringspolitikkens bidrag til å fremme sosial deltakelse og livskvalitet, NIBR-rapport 2017:5

Deltaking, støtte, tillit og tilhørighet, IS-2387 Helsedirektoratet 12/2015

Bedre integrering NOU 2011:14

Fra utenforskap til ny sjanse Meld. St. 16 (2015-2016), Kunnskapsdepartementet

Regjeringens mål for integrering, Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet /Kunnskapsdepartementet 2015/2017

https://www.imdi.no/om-integrering-i-norge/

Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven)

Vi trenger innvandrernes kompetanse, Handlingsplan 2013-2016, Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartement

Telefon: 33 39 00 00
postmottak@faerder.kommune.no
www.færder.kommune.no

Kommune nr.: 0729 | Org.nr 817 263 992

FÆRDER KOMMUNE
– med vind i seilene